

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D.

Oglaš: enostopna min vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAV

Plačano do:

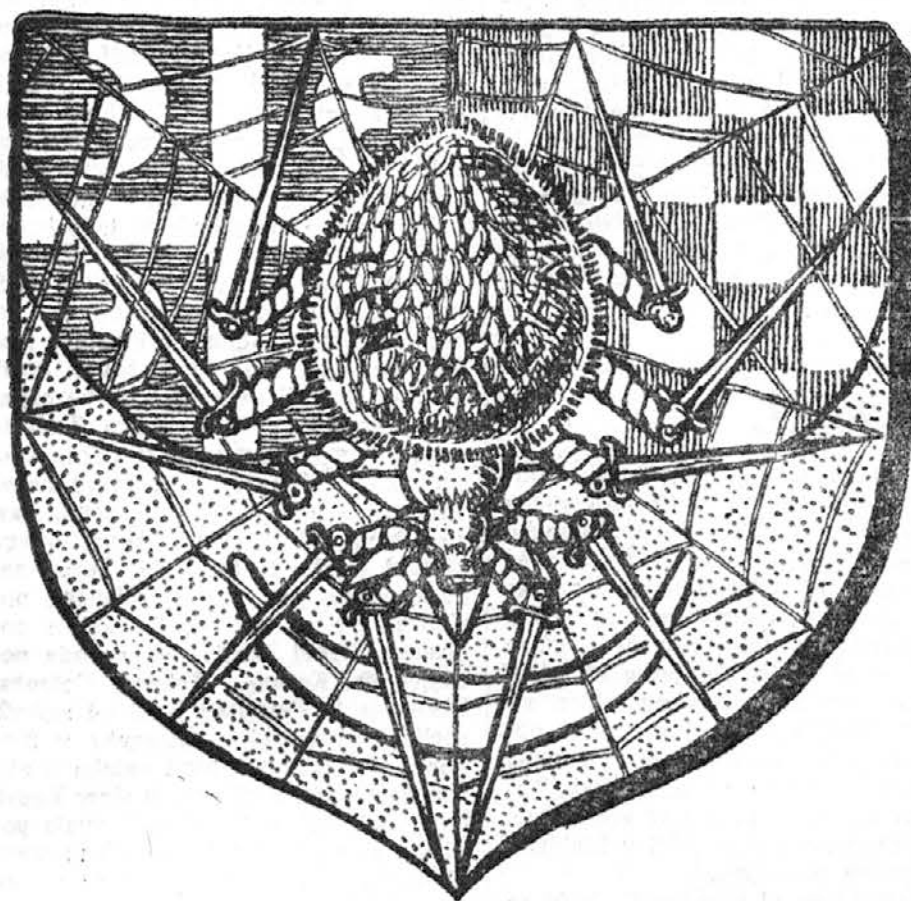
P. n. Licejalna knjižnica

Pavšalni franko.

Lju

Uredništvo:
Woltova ulica 14. Telefon 360Uprava:
Marija trg 8. Telefon 44Kokopisi se ne vračajo.
Poslanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Centralistični režim.

Otvoritev orientske mirovne konference.

Lausanne, 21. novembra. (Izv.) Včeraj popoldne se je v gledališču v Lausanni otvorila orientska mirovna konferenca. Otvoril jo je s pozdravnim nagovorom švicarski zvezni predsednik Maffei, ki se je zahvalil, da so udeležene države izbrale baš nevtralnega Švica za sedež orientske konference, na kateri naj bi se rešili važni problemi, ki naj dovedejo do končnega mira, ki ga vsi tako zelo žele. Nato se je angleški zunanji minister lord Curzon zahvalil za gostoljubnost Švice in v svojem govoru omenjal vsa vprašanja, ki se imajo na tej konferenci razčistiti. Vodja turške delegacije Ismet paša je podal potem izjavo, ki so jo splošno pozorno poslušali, v kateri je našteval turške zahteve in dejal, da je Turčija pokazala, da je element mira in napredka, dela in edinosti. Rekel je, da bo svetovni mir zagotovljen le tedaj, ako se vsi narodi združijo in žive drug poleg drugega v popolni svobodi in neodvisnosti. Seja je bila nato zaključena. — Danes se je seja orientske mirovne konference nadaljevala. Razpravljali so o vprašanju predsedstva. Domneva se, da

bo današnji seji predsedoval prvi angleški delegat, zunanji minister lord Curzon. Prihodnjim sejam bodo najbrže predsedovali po vrsti zastopniki Anglije, Francije in Italije. Za generalnega tajnika je določen Poincaréjev tajnik, Massigle.

Lausanne, 21. novembra. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne je bila v hotelu Ouchy prva seja mirovne konference, ki je bila strogo zaprta. O poteku seje ni bilo izdano nobeno poročilo.

Ouchy, 21. novembra. (Izv.) Porazgovori med zastopniki Anglije, Francije in Italije, zunanjim ministrom lordom Curzonom in ministrskima predsednikoma Poincaréjem in Mussolinijem, so se dopoldne nadaljevali. O tej konferenci je bil izdan ta-le oficijelni komuniké: Poincaré, lord Curzon in Mussolini so v pondeljek dopoldne v prijateljskem duhu nadaljevali porazgovore o važnih zunanje-političnih vprašanjih, ki so jih začeli v nedeljo. Bavili so se tudi z vprašanji, ki se nanašajo na organizacijo orientske konference in pa na njen program.

Delovni program orientske konference.

Lausanne, 21. novembra. (Izv.) Na današnji plenarni seji orientske mirovne konference se je sklenila ustanovitev treh komisij. Prva se bavi s teritorialnimi in vojaškimi vprašanji ter s problemom morskih ožin, druga z režimom po katerem se bodo morali odslej ravnanje mozemci v Turčiji, in z vprašanjem manjšin, tretja pa s finančnimi, gospodarskimi, zdravstvenimi in železniškimi vprašanji. Vse tri komisije bodo imenovale podkomisije. Za predsednika prve komisije je izvoljen lord Curzon, druge Garmari in tretje Barrere. Plenarnih sej bo le malo. Kot oficijelni razpravni jeziki na konferenci se je določila francosčina, angleščina in italijanščina. Predsedniki treh komisij veljajo obenem za predsednika konference. Prihodnja plenarna seja mirovne konference je določena za noč.

ZAHTEVE ZAVEZNIKOV GLEDE MORSKIH OŽIN.

Pariz, 21. novembra. (Izv.) »Matin« javlja iz Lausanne: Kakor se doznava, uvidevajo zavezniki, da nima pravoga pomena, da vzdržujejo ob Dardanelah močne posadke. Zaradi tega menijo, da bi bilo najbolje, da društvo narodov sestavi posebno civilno komisijo, ki naj čuva nad svobodo morskih ožin in naj ima pooblastilo, da gleda na to, da se nič ne ukrene, kar bi imelo obrambni ali napadalni značaj. Turčija naj bi se obvezala, da spoštuje svobodo morskih ožin in da bodo smele skozi Dardanele in Bospor trgovske in vojne ladje. Pravico, da zatvorijo ožine, naj bi imela Turčija le v slučaju vojne, katere se sama udeleži.

Delavnost preds. Mussolinija v Lausanni.

ZNAČILNA FRAZA O MUSSOLINIJEVEM PRISRČNEM RAZGOVORU Z NINČIČEM.

Rim, 21. novembra. (Izv.) Včeraj je ministrski predsednik Mussolini konferiral v Lausanni z ameriškim veleposlanikom v Rimu in poslanikom v Bernu, ki ju je ameriška vlada poslala na orientsko konferenco kot njena opazovalca. Porazgovor je trajal pol ure. Razpravljali so o raznih sredstvih za praktično sodelovanje med Zedinjenimi državami in Italijo. Kasneje se je Mussolini sestal z romunskim zunanjim ministrom Duco, potem pa z jugoslovanskim ministrom za zunanje posle dr.

Ninčičem, s katerim se je prisrčno razgovarjal. Kasneje je ministrski predsednik italijanske vlade posetil predsednika švicarske zvezne vlade, ki mu je vrnil poset.

Pariz, 21. novembra. (Izv.) Kakor se poroča iz Lausanne, se je včeraj popoldne sestal jugoslovanski minister za zunanje posle dr. Ninčič z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem. Dr. Ninčič se je izrazil, da je v porazgovoru s predsednikom nove italijanske vlade zadobil zadovoljive vtise.

SPOR MED ŽERJAVOM IN PUCLJEM

Beograd, 21. novembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih se je danes razširila vest, da sta minister za pravosodje dr. Laza Marković in minister za poljedelstvo in vodo Ivan Pucelj podala ostavko. Ta vest pa se doslej ne potrjuje. — Doznava se, da je med ministrom Puceljem in ministrom za socialno politiko dr. Žerjavom prišlo do spora, ker zahteva dr. Žerjav, da se izvoz svinj kolikor mogoče omeji in da se tudi poviša izvozna carina za prešiče, poljedeljski minister Pucelj pa zahteva, naj se izvoz svinj dovoli, toda le z gotovimi omejitvami in da se tudi zniža izvozna carina za svinje.

NOVE ZAHTEVE MUSLIMANSKIH MINISTROV.

Beograd, 21. novembra. (Izv.) Muslimanska ministra Omerović in Vilović sta včeraj posetila predsednika vlade Pašića in z njim dolgo razpravljala. Zadržuje se, da sta prišla ministra z novimi zahtevami glede predložitve novega agrarnega zakona. Zdi se tudi, da so Muslimani proti rešitvi novega zakonskega predloga o državljanstvu, ker se zahteva za muslimane v južni Srbiji rok treh let, da optirajo za turško državljanstvo. Vsi oni, ki bodo optirali za Turčijo, se bodo črtali iz volilne liste in ne bodo poklicani k vojakom in na orožne vaje. Vlada bo vse storila, da dovoli razne olajšave muslimanom, ki se hočejo preseliti v Trakijo.

DELO AGRARNIH ODBOROV V NARODNI SKUPŠČINI.

Beograd, 21. novembra. (Izv.) Agrarni odbor narodne skupščine se je razdelil v dva pododborna. Prvi proučava zakonski predlog o razlastitvi veleposestev in o naseljevanju, drugi pa zakonski predlog o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Oba pododborna sta se konstituirala. V prvem pododboru je izvoljen za predsednika bivši minister za agrarno reformo dr. Hinko Krizman (demokrat), za tajnika pa Mijatović (radikalec), v drugem pa za predsednika Ljuba Jovanović (radikalec) in za tajnika Ivan Matić (demokrat). Oba pododborna sta začela hitreje delati.

OBSODBA BOLGARSKIH MINISTROV POTOM LJUDSKEGA GLASOVANJA.

Sofija, 21. novembra. (Izv.) Po vsej deželi se opaža velika razburjenost zaradi ljudskega glasovanja o krivdi aretiranih ministrov. Že več tednov se je razvijala ljuta kampanja, ki je dospela v nedeljo, na dan glasovanja, do vrhunca. Izid p'ebiscita še ni znan. Vendar pa je gotovo, da bodo ministri obsojeni, ker je vlada sama razvijala živahno agitacijo in so komunisti sklenili, naj njihovi člani oddajo bele glasovnice, ki se glase na krivdo aretiranih ministrov. O višini kazni bo odločevala vlada.

KIPAR IVAN MEŠTROVIĆ, REKTOR ZAGREBSKE AKADEMIE UMETNOSTI.

Zagreb, 21. novembra. (Izv.) Iz Dubrovnika je došel semkaj naš slaven kipar Ivan Meštrović, da nastopi svoje mesto kot rektor akademije umetnosti v Zagrebu in vodstvo kiparskega tečaja na akademiji.

Božna poročila.

Curij, 21. novembra. Berlin 0.08125, Newyork 533, London 23.97, Pariz 39.70, Milan 25.175, Praga 16.75, Budimpešta 0.225, Zagreb 2.10, Bukarešta 3.45, Varšava 0.035, Dunaj 0.0073, avstrijske krone 0.0075.

Berlin, 21. novembra. Dunaj 8.97, Budimpešta 256, Milan 29.176, Praga 19.501, Pariz 46.134, Newyork 6159.56, Curij 115.211.

Praga, 21. novembra. Dunaj 0.04075, Berlin 0.47, Rim 148.75, avstrijske krone 0.04, italijanske lire 147.25, Budimpešta 1.2855, Pariz 236.25, London 141.25, Newyork 31.55, Curij 591, Beograd 49.

Zagreb, 21. novembra. Devize: Dunaj 0.0875—0.0925, Berlin 0.92—1.12, Budimpešta 2.50—2.80, Bukarešta 3.25—4.075, Italija 288—292, London 273.50—278.50, Newyork 61—62, Pariz 447.50—452.50, Praga 196.50—199.50, Sofija 43 do 45, Švica 1145—1155, Varšava 0.43—0.53. Valute: Ameriški dolarji 60—61, avstrijske krone 0.0025—0, češkoslovaške krone 193.50—196.50, francoski franki 427.50—432.50, madžarske krone 2.55—2.85, nemške marke 1.03—0, švicarski franki 1120—1130, italijanske lire 284—288.

Beograd, 21. novembra. Današnja borza je bila zaradi praznika zatvorena.

Orient.

Orientska kriza, ki je začela dobivati v zadnjih tednih jako opasen značaj, se počasi polega. In vzrok polemanju krize je rezultat volitev v Angliji. Te angleške volitve pa ne pomenijo samo poraz Lloyda Georgea doma, ampak tudi zmago Francije v zunanje-političnem oziru.

Res je več vzrokov, ki so dovedli do sedanjega položaja v Orientu, vendar glavni je ta: ostra, dasi prikrita, borba med Anglijo in Francijo.

Med vojno, ko sta se domenili Anglija in Francija glede razdelitve nemških prekomorskih posestev, sta sklenili več pogodb glede raznih teritorialnih kompleksov v oziru izklovanih interesnih sfer. Zato sta operirali obe armadi v Orientu skupno, zdaj pod vrhovnim francoskim, zdaj pod angleškim poveljstvom. Vendar je postala igra kmalu neodkritosrčna in sta obe državi sklepale zopet vsaka zase pogodbe z raznimi tamošnjimi vladarji.

To je trpelo do konca vojne. Komaj pa je bilo premirje sklenjeno, je šla Anglija na to, da kolikor mogoče izlusi Francijo zopet iz Orienta. To se ji je tudi skoro popolnoma posrečilo, zato je umevna jeza Francije, ki se je videla povsod ogroženo.

Ko je postal na francoskem ministrski predsednik Poincaré, torej mož z močno roko, so se kmalu urosnili proročana tistih, ki so rekli, da je to zankrat konec angleško-francoske zveze in Entente sloh. Kiti Lloyd George se tudi ne uklanja rad.

V tem je prišel poraz Grške in pohod Turkov na Carigrad. In zdaj se je Franciji zdelo, da je prišla njena ura. Imponirati bi se bilo dalo Turkom samo na ta način, če bi bili Anglija in Francija nastopali skupno.

Tem pa niso hoteli Francozi ničesar šteti, da se več: Francija je kazala očito, da stoji na strani Turkov in jim je dajala s tem pogum.

To je spravilo impulzivnega Lloyda Georgea nekoliko iz ravnotežja in začel je Turkom groziti z vojno. Vojne pa na Angliškem danes ne marajo, in zlasti ne take, ki bi jo morali voditi sami. Zato je Lloyd George nenadoma padel, kakor je padel Clemenceau, četudi imata gloriole zmage okrog glave.

Bonar Law je začel takoj iskati stikov s Francijo, a Francozi so ostali hladni. In to iz dveh razlogov.

Ker vedo Francozi, da jih Anglija dnevno rabi, nujno rabi, skušajo izkoristiti ta položaj in izbiti iz njega kolikor mogoče veliko zase. Drugič pa Lloyd George ni šel, kot gre ministrski predsednik, ki se ve misli več vrniti na svoje mesto, ampak je vrgel takoj v volilno borbo, da takoj premaga svoje nasprotnike. In če bi bil zmagoval pri volitvah Lloyd George, je Francija vedela, da bi bile vse trenutne pridobitve zanjo izgubljene, kajti Lloyd George teh dogovorov ne bi bil priznal.

Pri volitvah pa je bil Lloyd George porazen, zmagali so konservativci in današnja stranka, iz česar se dobro vidi, da je to bilo godu pri volitvah: za vojno proti Turkom in narod se je odločil proti vojni.

S tem pa je padla za Francijo zapreka skupnega nastopa — pada pa obenem pogum Turkov. V Lausanni se bodo najbrže že čisto mirno razgovarjali vsi med seboj. Ampak to pot je Francija očito zmagala.

Dr. Šurmin v Beogradu.

DR. ŠURMIN PRIPRAVLJAL SESTANEK OPOZICIJE Z RADIČEM. HRVATSKI BLOK ODIDE PRIHODNI TEDEN V BEOGRAD.

Beograd, 21. novembra. (Izv.) »Novi List« piše: Včeraj je došel v Beograd poslanec hrvatskega bloka dr. Gjuro Šurmin v politični misli. Z njim je prišel tudi bivši hrvatski ban dr. Tomislav Tomljenović. Dr. Šurmin je tekom včerajšnjega dne stopil skoraj z vsemi uglednejšimi politiki v stik, ki so za sporazum s Hrvati. Izjavil je, da je zadovoljen s porazgovori, ki jih je imel s političnimi osebami v Beogradu. Svoči se je dr. Šurmin povrnil v Zagreb z dr. Tomljenovićem. V Zagrebu bo poročal hrvatskemu bloku o razpoloženju in o utisih, ki jih je dobil v porazgovorih s političnimi krogi v Beogradu glede rešitve hrvatskega vprašanja. V političnih krogih smatrajo, da je prihod poslancev hrvatskega bloka v Beograd gotova stvar. Na plenarni seji hrvatskega bloka, ki je sklicana za soboto, se bo zahtevalo, naj se izključita frankovska poslanca iz bloka, ker delata težave povratku blokašev v beograjski parlament. Z gotovostjo se more trditi, da bosta njihova poslanca na tej seji gotovo izključena iz bloka. Politični krogi, ki so za sodelovanje s hrvatskim

blokom, pričakujejo z vso gotovostjo prihod njegovih poslancev v Beograd v osmih do desetih dneh.

Beograd, 21. nov. (Izv.) »Pravda« piše o prihodu dr. Šurmina in dr. Tomljenovića v Beograd: Kakor doznavamo, je prišel dr. Šurmin kot odposlanec v Beograd, da se dogovori o sestanku načelnikov opozicijskih parlamentarnih skupin s Stjepanom Radićem in ostalimi člani hrvatskega bloka. Tekom včerajšnjega dne bi morali odpotovati iz Zagreba tudi še drugi poslanci bloka. Ta skupina obsega baje 12 do 15 članov. Hrvatskemu bloku se je sporočila, naj pospeši prihod v Beograd. Rekl so jim tudi, da je pričakovati skorajšnji padec vlade.

Zagreb, 21. novembra. (Izv.) Iz pisave Stjepana Radića v »Hrvatu« in iz poročil »Obzora« se more sklepati, da namerava hrvatski blok izključiti oba frankovska poslanca, ker sta a limine proti vsakemu sporazumu s Srbi. Doblja se tudi vtis, kot da računajo Francozi z nekaterimi našimi sovražnimi sosedi.

Nov blok narodne koncentracije?

Beograd, 21. novembra. (Izv.) »Novosti« pišejo: V dosedanjih porazgovorih in pogajanjih z zastopniki hrvatskega bloka in parlamentarne opozicije se more ugotoviti popolno soglasje v temeljnih naziranjih o današnjem političnem položaju. Med Srbi in Hrvati, oziroma med obojestranskimi opozicijama je jasno, da se mora najti podlaga za skupno sporazumno sodelovanje v narodni skupščini in v vladi. V opozicijskih naziranjih zadržujejo, da se v par dneh ustanovi namesto hrvatskega bloka in današnje parlamentarne opozicije skuren blok, blok srbske, hrvatske in slovenske narodne koncentracije.

SESTANEK MFD VENIZELOSOM IN NINČIČEM.

Lausanne, 21. novembra. (Izv.) Bivši glški ministrski predsednik Venizelos je včeraj dopoldne došel semkaj in je imel sestanek z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Ki sta razpravljala o položaju v vzhodni Trakiji in o dostopu Bolgarije na Egejsko morje. Dr. Ninčič je konferiral z bolgarskim ministrskim predsednikom Stambolijskim, predno se je sestal z Venizelosom.

SOGLASJE MED JUGOSLOVANSKO IN ROMUNSKO DELEGACIJO.

Lausanne, 21. novembra. (Izv.) Jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič se je sestal včeraj z romunskim mini-

strom za zunanje stvari Duco. Med romunsko in jugoslovansko delegacijo vlada popolen sporazum. Kasneje je imel dr. Ninčič konferenco s francoskim ministrskim predsednikom Poincaréjem.

TURSKI SULTAN MEHMED IN NJEGOV SIN NA MALTI

Malta, 21. novembra. (Izv.) Sultan Mehmed, ki je včeraj prišel semkaj na krovu angleške vojne ladje »Malaya«, se nastani s svojim sinom in sprejstvom v fortu Pigne.

NOVA STAVKA ČESKIH RUDARJEV.

Praga, 21. novembra. (Izv.) V pre-mogovnih okoliših Mosty, Dučevy in Konotov so rudarji iznesli jeli stavka. Stavka približno 3200 rudarjev.

Narodni poslanec Ivan Deržić.

Zakon o vojni odškodnini.

Po hudem boju je ta zakon bil sprejet v plenumu Narodne skupščine dne 17. nov. 1922. Najprej je zemljoradniški klub predložil samostojen predlog, katerega pa je vlada zavlačevala. Nato sta sledila dva predloga vladnih poslancev. V posebnem, 18 članskem odboru so se pretresali dolgo ti predlogi in koncem julija t. l. so vladne stranke predložile dva predloga skupščini. Demokrati in radikali se niso mogli zediniti na en predlog. Radi tega je potem prišlo do sabotaže v skupščini, vladni poslanci so onemogočili kvorum in zadnje dni julija je skupščina morala iti na počitnice.

Med počitnicami se ni delalo nič. Šele po 20. oktobru so pričela pogajanja. Predlog je bil v načelni debati vzlic dejstvu, da se vlada ni izjavila. Največje zapreke so bile radi obrestne mere — nazadnje so se zedinili na 2 in pol odstotka. Obveznice se izdajo na 50 let. Z zakonom se varujejo predvsem koristi bogatejših ljudi in vsa prizadevanja, predvsem zemljoradniškov, so bila zama.

Z zakonom je enostransko rešeno vprašanje vojne odškodnine v naši državi. Priznavamo, da je dolžnost vsake vlade in celokupnega naroda, da plača vojno odškodnino največjim in največjim žrtvam v prejšnji Srbiji in Črnigori, ki so med vojno zgubili vse. Soldateska je uničila cele vasi, upropastila za dolgo let zemljo itd. Ta odškodnina gre na račun vojne odškodnine, ki jo mora po mirovnih pogodbah plačati predvsem Nemčija, dalje Avstrija, Madžarska in Bolgarija. Država je na račun te odškodnine dobila potom reparacije že vsoto preko 2 milijardi dinarjev. Kako se je to, kar je država in natura dobila, razdelilo na državo in privatnike, je že preko leto dni predmet najhujših napadov. Tudi je pravosodni minister iz posebnega fonda dajal nekaterim izvolencem takozvane predujme — tudi o tem se govori uprav neverjetne stvari.

Za nas prečane prihaja ta stvar toliko v razpravo, da mora država vsoto 2 milijardi dinarjev, kar je do danes dobila potom reparacij, povrniti in seveda bo moral plačevati vsak državljan. Drugo veliko vprašanje je, da država vendar enkrat prizna onim svojim državljanom pravico na odškodnino, ki so vsled nastalih prilik izgubili vse. Imamo tukaj dve vrsti odškodovancev. V prvo vrsto spadajo oni, ki so jih Italijani pregnali iz Primorja, Istre in Goriške, večina teh je rešila samo golo življenje. V drugo vrsto spadajo oni, ki so o priliki takozvane Koroške in baranjske invazije pretrpeli škodo. Posebno vrsto pa tvorijo naši Dalmatinci in Primorci okoli Sušara. Ta stvar mora priti vendar enkrat že v pravilni tek!

Vlada do sedaj še ni dala nikake konkretne izjave, protivila pa se je, da bi v zakon o vojni odškodnini bil unesen kak člen, ki bi sploh le malo dišal

po priznanju odškodnine tudi tem. Samo v vprašanju škode, ki je bila leta 1914 in 1915 v Sremu, Bosni, Hercegovini in južni Dalmaciji po srbsko-črnogorski vojski povzročena, je vlada popustila in v § 29 je sprejeto, da se za ugotovitev te škode osnuje posebno sodišče.

Da zadeva o vojni odškodnini »prečana« ni prišla do sedaj do resnega razmotrivanja, so krivi v prvi vrsti oni vladni poslanci »prečani«, ki podpirajo svoje ministre in molče. V tej stvari imamo mi Slovenci zopet prvenstvo! Res je, da je poleg Dalmatincev in Primorcev iz hrvatskega Primorja najhujše prizadet naš slovenski narod. Tozadevno so bili že leta 1919 razni poskusi, a do danes zama! Že meseca maja je bilo jasno, da so ministri sploh odklanjali diskusijo o tem vprašanju celo v privatnem pogovoru. Predvsem je bil to pravosodni minister dr. Laza Marković, ki o tem vprašanju ni hotel ničesar slišati. Takrat že sem opozarjal naše slovenske poslance na to in skušal doseči skupno akcijo, ki pa je žalibog propadla.

Med parlamentarnimi počitnicami pa se je skuhalo še nekaj novega. Minister g. dr. Gregor Žerjav je prišel na žensko idejo, da to vprašanje reši potom svojega ministrstva za socialno politiko. Nočem trditi, da so ga vodili politični momenti — a izražam svoje globoke prepričanje, da je pot pogrešana in škodljiva celi stvari. Do danes vlada še ni izdala nikake uredbe, ne obstoji nikak sklep ministrskega sveta, da se prizna pravica na odškodnino. Kako je potem mogel aktivni minister preko političnega časopisa pozvati oškodovance, da naj mu predložijo svoje odškodninske zahteve? Fno stoji, država je dolžna, da svojim državljanom plača škodo za vso škodo, ki so jo ti pretrpeli radi tega, ker so se odločno postavili za to državo. To je moralna obveznost in dolžnost države, ki mora ostati izven vsake diskusije. Da se pa to vprašanje pošteno in pravično reši, je predpogo, da se odškodnina pošteno, pravično in nepristransko uradno za vsakega posameznika določi. V to svrhu je potreben poseben forum, ki na podlagi predloženega dokaznega materiala določi pravico do odškodnine in njeno višino. Vsaka druga pot vodi do nemorale in korupcije, povzroča nepotrebnost, državi in narodu škodljivo izrabljanje tega vprašanja. Uverjen sem, da tega pri nas Slovencev nihče neče!

Na seji je bilo videti, da je osobito to vprašanje zelo neljubo dirnilo gotove vladne poslance. Pravosodni minister dr. Laza Marković mi je ponovno povdarjal, da prizna opravičenost mojega predloga in da bo, če ostane minister, v kratkem predložil poseben zakonski načrt. Želel bi, da bi stvar prišla hitro v pravi tek v interesu oškodovancev, ki pa naj enotno podprejo zahtevo za zakonito in pošteno rešitev.

parka po Brod. sindikatu je to državno premoženje popolnoma upropaščeno. Pri pokvarjenih brodovih ni nobene kontrole in posamezni deli mašinerije se porabljajo enostavno za popravila na parobrodih, ki so last Srbskega brodarkega društva. Stroji in kotli pokvarjenih parobrodov so popolnoma zanemarjeni, v nekaterih stoji voda, v drugih raste trava, ves inventar je popolnoma zanemarjen. Nadzorstva ni nobenega in v delavnicah se popravljajo samo parobrodi, ki so privatna last in to s 70 odstotkov državnega prispevka. O racionalnem izkoriščanju za vožnjo sposobnega brodovja ne more biti niti govora. V času, ko državni parobrodi vsled pomanjkanja premoga ne morejo voziti, prodaja generalni ravnatelj več vagonov premoga privatnim osebam. Prometno ministrstvo je dovolilo 360.000 Din za zgradbo brodov v Kovinu in Pančevu. Grajenje se vodi sami nestrokovnjaki, ki niso zgradili niti enega broda, pač pa razbili brod »Vulkan« v Pančevu. Parobrodi v Kovinu so bili vsled nizke vode v Donavi preko mesec dni na suhem.

Broderski sindikat je sedaj z 31. decembrom l. l. odpovedal pogodbo in istočasno predložil prom. ministrstvu predlog za nov zakon o brodarstvem društvu. S tem manevrom hoče BS popolnoma oropati našo državo in za majhen denar dobiti v svoje roke ves drž. rečni park, katerega sedanjo vrednost je posebna komisija ocenila na 26 milijonov zlatih dinarjev, medtem ko je pred tremi leti znašala 100 milijonov. Po izjavi te komisije bo ves park pri takem »strokovnjaškem« postopanju v desetih letih za v staro železo.

Prometno ministrstvo do sedaj ni še ničesar ukrenilo, da bi lahko s 1. januarjem l. 1923 prevzelo ves svoj park v svoje roke in tako bo lahko Brod. sindikat imperativno stavil državi svoje zahteve ter se na ta način na državno škodo okoristil za stotine milijonov. In izgleda, kot da državni organi zavestno odobravajo upravljanje državnega premoženja po Brodarstvem sindikatu. Radovedni smo, kaj da bo prom. minister odgovoril na te težke obtožbe, ki se opirajo na številke.

Politične vesti.

Klerikalci in komunisti se pretepajo med seboj.

Klerikalcem slaba prede z njihovo Zvezo delovnega ljudstva. V soboto zvečer so se na shodu klerikalne Zveze v Šiški klerikalci in komunisti stekli med seboj. Neki klerikalni govornik je moral skočiti skozi okno, da ni bil od komunistov tepen. Klerikalce in komuniste je šele pomirila policija, ki jo je predsedstvo shoda poklicalo na pomoč. Nasprotstvo med klerikalnimi Zvezarji se tudi druzod kaže. Tako n. pr. klerikalni obrtniki in uradniki dopovedujejo povsod in vsakomur, kdor ni sploh hoče poslušati, da boljševikov ne bodo volili. Nasprotno izjavljajo zorniki komunisti, da ne bodo volili klerikalcev, ki so na Zaloški cesti streljali nedolžne delavce. »Slovenec« bi na vsak način rad priboril velika nesoglasja v klerikalno-komunističnem taboru. Prišel je govoriti o nesoglasjih v »Jugoslovanski zajednici«, da bi se molčalo o pretepih med kandidati klerikalne delavske Zveze. »Slovenec« si je izmislil, da narodni socialisti ne bodo volili »Jugoslovanske zajednice«, ampak — klerikalce! Tiste klerikalce, katere še malo izbirčni komunisti ne marajo in shodih najodločneje izrekli. Klerikalci se pač zastoni trudijo, da bi zakrili vsaj do 3. decembra svojo polomijo z listo, ki so jo izumetničili z namenom, da ogoljufajo ljubljansko delavstvo. Zastonj se trudijo, ker ravno sklenjene in navdušene vrste narodnih socialistov odpirajo očji š. tistim maloštevilnim delavcem, ki so naselili limanec klerikalnih jezuitov! Klerikalce zapuščajo vse. Jugoslovanska zajednica pa zmaguje na celi črti.

Kaj oznanjajo s prižnice?

»Slovenec« je včeraj iz svoje prižnice oznanil, da so v bivšem obč. svetu narodni socialisti izjavili, da je absolutno nemogoče skleniti z JDS kompromise. K tej ugotovitvi »Slovenec« je še pripomnil, da to niso trdili narodni socialisti samo v bivšem obč. svetu, ampak trdijo še danes na vseh shodih Jugoslovanske zajednice. Kdor je sam od daleč pogledal program Jugoslovanske zajednice, ne dvomi niti trenotek, da je JDS vse nekaj drugega kot Jugoslovanska zajednica. Tudi »Slovenec« se bo sčasoma privadil (rad ali nerad) ločiti vodo od ognja. »Slovenec« je tudi všeč, da so narodni socialisti enkrat rekli, da se klerikalcev ne boje v mestni zbornici. Tudi danes se jih ne boje. V bivšem obč. svetu se jih zato niso bali, ker so narodni socialisti dobro vedeli, da klerikalci ne morejo izvesti svojih klerikalno-političnih nakan, ker so v manjšini. V boječim občinskem svetu se jih pa tudi ne bo bati, ker dobe kvečjemu deset mandatov, pomembnih ravno v toliko, da Ljubljana ne pozabi, da žive v mestu ostanki cerkvene politične kaste, ki je enkrat v svoji prenotnosti sanjala, da zasede županski stol — napredne Ljubljane.

Tajne vezl med mladini in klerikalci.

Ni nobene tajnosti več, da med »Jutrovskimi« mladini in klerikalno Zvezo delovnega ljudstva obstojalo medsebojne simpatije. To se videti posebno iz tega, da »Jutro« ponatiskuje, da ne rečemo prepišuje »Slovenca«. »Slovenec« pa zopet ponatiskuje to, kar napiše »Jutro«, seveda s primernimi komentarji. Ta zveza se zdi sicer na prvi pogled nekam nenačrtna, toda v slušaju ljubljanskih volitev vendarle obstoja.

»Jutrovci« se zavedajo, da bo dan 3. decembra dan obračuna z njihovo protislovansko in protiljubljansko politiko. Zato skušajo napredno misleče volilce z raznimi izmisljenimi begati, da bi vjeli na svoje limance še kakega omahljivca. Podaljšati pa si hočejo na vsak

način svoje politično življenje. »Jutrovci« so si že napravili svoj račun takole: »Ako oslabimo« Jugoslovansko Zajednico« s tem, da ji odvezamo par sto glasov, mi (»Jutrovci«) sicer vseeno propademo, pomagamo pa s tem klerikalcem, da dobe mogoče večino v občinskem svetu. Ker pri vladi gotovo dosežemo razveljavljenje klerikalno-komunistične liste, bomo tako obdržali še nekaj časa potom vladnega komisarja Ljubljano v svojih rokah. Ta, koj nato se bo napravil nov volilni red, ki naj zagotovi zmago JDS v Ljubljani pod vsakim pogojem.

Klerikalci pa bi zopet radi, da bi se oslabil čim najbolj »Jugoslovanska Zajednica« kot njena edina resna nasprotnica s tem, da bi se priklopilo nekaj naprednih glasov mladinski listi.

Opozorjamo napredne ljubljanske volilce, da je vsak glas, ki je oddan za »Jutrovsko« listo izgubljen za napredno stvar. Vsak glas pa, kateri se ne odda za »Jugoslov. Zajednico«, ki edina lahko računa na zmago pri teh volitvah, pride v dobro klerikalnim naklani. Gre torej le za boj med Jugoslovansko Zajednico in za klerikalno Zvezo delovnega ljudstva, katero ravno naši »Jutrovci« tako vneto podpirajo. Te nakane mladinov pa naj ljubljanski volilci preprečijo na ta način, da 3. decembra glasujejo strnjeno za listo Jugoslovanske zajednice.

Komunistični voditelji za črno Ljubljano.

Na shod »Jugoslovanske Zajednice« pri »Zlatorogu« je prišlo tudi par komunistov, izmed katerih se je priglasil k besedi tudi neki H., ki je mogel vsled demokratičnosti in svobodomiselnosti zbranih volilcev razlagati svoje komunistično naziranje o ljubljanskih volitvah in opravičevati zvezo komunistov s klerikalci. Pogreval je stare fraze komunističnih voditeljev, češ, da se komunisti načeloma borijo proti vsaki kapitalistični stranki in proti vsakemu terorju, belemu in črnemu. Trdil je med drugim tudi, da na listi »Zveze delovnega ljudstva« ni klerikalcev. To je bilo poslušalcem, ki so sodruga komunisti doslej potprežljivo poslušali, le malo preveč in sodruga komunist je moral biti priča glasnega protesta, ki so našli duška v številnih medklbi. Moral je izstati zelo bridke resnice o politiki svojih voditeljev. Priznati je moral, da so krščanski socialisti organizirani pristali klerikalne SLS, ki je izrazito kapitalistična in reakcionarna meščanska stranka in da je bila ravno to tista stranka, ki je krvavo potlačila železničarsko stavko leta 1920. Četudi nerad, moral je komunist končno tudi priznati, da po »Zvezi delovnega ljudstva«, ako dne 3. decembra njena lista zmagaja, pride zopet na površje klerikalni črni teror, čigar krutost je moral delavstvo že pred dvema leti na lastni koži občutili. Ta teror ni nič manj krut in manj nevaren za delovno ljudstvo, kakor je sedanji demokratski teror, proti kateremu se bori tudi Jugoslovanska Zajednica.

Nato je sodruga komunist v začudenje vseh navzočih izjavil, da komunistom pri občinskih volitvah ne gre zato, da pridejo komunisti v občinski svet, ampak, da v znak protesta protidemokratskega terorja hočejo doseči to, da postane Ljubljana črna. Med naprednimi zborovalci je nastal vsled tega vihar ogorčenja in le discipliniranosti njihovi se ima komunist H. zahvaliti, da ni zletel pri vratih na ulico. Ko je njegov sodruga M. videl, da ga je komunist H. grdo polomil, je skočil iz rezerve in prevzel sam obrambo politične komunističnih voditeljev, pa ni imel večje sreče od svojega sodruga. Zborovalci so ogorčeno protestirali proti njegovim deloma zavitim in neresničnim izjavam in ob splošnem protestu je moral tudi sodruga komunist M. zapustiti zborovanje. Odsel je pač s

spoznanjem, da časi, ko so komunisti lahko uganjali po ljubljanskih zborovanih humbuk in vodili delovno ljudstvo za nos, da ti časi so enkrat za vselej minili.

Glasovanje o vojnih kreditih in »Zarja«.

Socialdemokratska »Zarja« v svoji zadnji številki napada nar. soc. poslance, ker sta se odtgnila glasovanju o vojnih kreditih. Nočemo se spuščati v vprašanje, ali je bolj radikalna borba proti sedanjemu režimu v tem, da se glasuje »proti« in s svojo prisotnostjo omogoči kvorum, kakor so to storili socialni demokrati, ko se je v narodni skupščini razpravljalo o ameriškem posojilu. Vsa opozicija, izvzemši socialne demokrate, je takrat zapustila zbornico, edini socialni demokrati so ostali v zbornici. Ako bi mi hoteli biti hudobni, bi rekli, da so za to dobili vladnega komisarja v Ameriki in morda še kaj povrh. Toda mi nismo tako hudomušni in smatramo, da je to vprašanje taktike. Tudi klerikalci so se že večkrat odtgnili glasovanju in celo pri najvažnejšem zakonu, pri ustavi niso bili navzoči, da bi glasovali proti »Zarji« jih radi tega seve ne bo napadala, ker je njihova zaveznica. Tudi ne pade nikomur na um, da bi klerikalcem radi tega očital, da so s svojo nenavzočnostjo hoteli podpreti režim, dasi so ljudje klerikalnega kova vsega zmožni. Čudno pa je to, da »Zarja« napada samo narodno-socialistična poslance, ne pa tudi svojih lastnih poslancev. Zakaj »Zarja« ne napada poslance dr. Koruna, Tokana, Golouha, Kisovaria in Bernota? Kajti od sedmih socialdemokratskih poslancev v Sloveniji sta glasovala proti vojnim kreditom samo dva poslance, in sicer Kopač in Krušič! Ali je narod volil svoje poslance za to, da v tako važnih momentih doma posedajo? Končno še to, da sta narodno-socialistična poslance izostala od omenjene seje v znak protesta, ker ne moreta glasovati za vojne kredite v času, ko za uradništvo, katero strda, ni denarja. Ker »Zarja« polaga toliko važnosti na proti-glasovanje, naj ji bo povedano, da je v naši narodni skupščini proti-glasovanje le bolj parada, pred katero režimski gosposdije nimajo prav nobenega strahu, narobe celo prav jim je, da poslanci proti glasujejo, za njih je glavno, da so tu in da omogočijo kvorum. Najbolj pa so hudi režimski gosposdi na one poslance, kateri se glasovanju odtgnjujejo. Prepuščamo čitateljem, da si ustvarijo sami sodbo, ali so bolje ravnali narodni socialisti ali socialdemokrati.

Politični otročaji.

V politiki zmaguje tisti, ki predvdeva dogodke. Takoj po poteku zagrebškega kongresa smo vedeli, da bodo sklepi tega kongresa hudo vplivali na razvoj naših notranjopolitičnih dogodkov. Nismo se motili. Danes je gotova stvar, da bo imel hrvatski blok v ostalo opozicijo in Davidovičevu grupo večino v parlamentu. Režimska gospoda se trese, ker ve, da je samo še vprašanje dni, ko bo pokopana. V tem času, ko je dosegel Zagrebški kongres velikanski uspeh, kakršnega si v tako kratkem času niti nadejal ni, pišejo politični otročaji v »Jutru« sledeče: »Ostalo ni od njega (mišljen je Zagr. kongres) ničesar drugega kot blamaža demokratske stranke in vlada pa je jačja, nego je bila popreje«. Tako so napisali v nedeljskem »Jutru« in podobno pišejo vsak dan. Prej se ne bodo spametovali, predno bodo položeni v grob, in sicer tako, kakor je pisal neki list, da bodo njihovi obrazi obrnjeni proti Jutrovi deželi. V Sloveniji se bo to zgodilo 3. decembra v Beogradu pa že prej.

Pogajanja opozicije za strnoglavljeno sedanjega režima.

V ponedeljek je vodja opozicijske skupine nadaljeval pogajanja za sestavo opozicijskega bloka, ki bi nadaljeval pregovore z hrvatskim blokom. Kakor izgleda, vzdržuje zvezo poslanec Pavle Angelič. Radičević pridejo v Zenun v sredo ali četrtek, kjer so za neje že pripravljena stavanja. Pogajanja vodijo razen opozicijske skupine dr. Voja Veljković in za skupino intelektualcev Božo Marković in dr. Milan Grol. Gotovo je, da pride hrvatski blok v Beograd in da strnoglavljeno Pašičevu vlado.

Važne izjave madžarskega ministrskega predsednika.

Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen je imel 19. tega meseca v Hodmező-Vasarhely govor, v katerem je polagal račun o dosedanjem delovanju vlade. Med drugim je izjavil, da ima Madžarska z ozirom na zunanjo trgovino vezane roke, ker se vse sosedne države, izvzemši Avstrijo in Češkoslovaško, kljub ponovnim potkulisom madžarske vlade, da bi sklenila s njimi trgovinske pogodbe, drže prejšnje trgovinske zapore. V notranjosti pa namerava vlada prosto trgovino še bolj razširiti. Reparacij ne more odločiti Madžarska nitiše zahtevati.

Nezaslišano gospodarjenje z državnim imetjem.

Na to vprašanje daje strašen, toda točen odgovor interpelacija, katero so vložili na prometnega ministra narodni poslanci Ivan Deržić, Jovan Gionović, Nedeljko Divac, dr. Uroš Stajčić, dr. Janko Šimrak in Anton Brandner. Mi prinašamo interpelacijo le v izvlečku, ker je vsled pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti v celoti, vendar pa že ta izvleček zadostuje, da si bo vsak misleč človek lahko ustvaril sodbo o gospodarstvu z našim državnim imetjem, kjer propadajo milijoni in milijoni na škodo države in na korist posameznih porodičarjev.

Med prometnim ministrstvom, predstavniki bank in Srbskim brodarstvom udruženjem je bil sklenjen 1. oktobra l. 1919 sporazum o racionalnem eksploatiranju državnega rečnega plovnega parka. Banke in SBD so stvorile sindikat, kateremu je država prepustila ves svoj rečni park (75 ladij in 654 tovarnih čolnov), pristajniška poslopja, delavnice itd. Ta prvi dogovor se je nadomestil 30. junija l. 1920 z drugim, po katerem je prevzel Brodarski sindikat obvezo, da obdrži ves državni plovni park v dobrem stanju in skrbi za njegovo racionalno uporabo. Na čistem dobičku je po tem dogovoru udeležena država s 70, sindikat pa s 30 odstotki.

Državni rečni park se je cenil leta 1919 na sto milijonov zlatih dinarjev. Upravičeno se je lahko pričakovalo, da bo BS s tem parkom pravilno postopal in da bo država imela od njega velik dobiček ter da bo rečni promet tudi odgovarjal potrebam naših gospodarskih krogov. Toda že 6 mesecev po prvem dogovoru se je izkazalo, da BS ni v stanu organizirati plovitev po Donavi, Savi in Tisi, vsled česar je prometno ministrstvo smatralo za potrebno leta 1920 skleniti novo pogodbo.

Meseca oktobra 1919 so bili vsi državni parobrodi v dobrem stanju. Toda že po enem letu je moral Brodarski sindikat izločiti iz prometa več parobrodov. Danes je od 75 parobrodov popolnoma nesposobnih za vožnjo 18, le še napol sposobnih 20, od sposobnih pa se bo moralo premestiti v razred le napol sposobnih v najkrajšem času še okoli 10 parobrodov, tako da bo po šestih mesecih od 75 parobrodov za vožnjo popolnoma sposobnih le še kakih 30. Od tovarnih čolnov jih je danes pokvarjenih in izven prometa okoli 100.

V to stanje je državno rečno brodovje prišlo in moralo priti vsled absolutne neemožnosti vodilnih oseb Brod. sind. Gen. ravn. ing. Pavlovič je v plovitvi nestrokovnjak, komercialni ravnatelj g. Pajič je bivši trg. pomočnik, ravnatelj aktivne kontrole g. Gligoričević je brez predizobrazbe, tehnični ravnatelj g. Ristić je bivši kuhač in strojevodja brez vsake višje tehnične in nautične izobrazbe. Ravno tako se nahajajo na vseh ostalih vodilnih mestih nestrokovnjaki in med vsem tehničnim osebjem sindikata najdemo samo dva inženjerja na podrejenih mestih.

Od vsega začetka je BS skušal vse svoje izdatke prevajati na državo. Neopojljivo je že, kako je moglo prometno ministrstvo pristati pri delitvi dobička na relacijo 70 : 30, dasi je razmerje med državnim plovnim parkom in parkom Srbskega brodarkega sindikata 85 : 15. Za ilustracijo dela v korist državi naj navedemo samo še, da dobivajo vodilne osebe Brod. sindikata letne prejemke od 212.000 do 56.000 dinarjev. Te plače je ustanovil Brod. sindikat za svoje ljudi brez odobrenja prometnega ministrstva.

Danes, po treh letih »strokovnjaškega« upravljanja državnega rečnega

ker se morajo vsled odcepitve madžarskega ozemlja in v njem nahajajočih državnih ustanov smatrati vse reparacijske terjatve napram Madžarski za poravnave. Ako pa bi reparacijska komisija vsemu zahtevala od naše države še nadalje kakšno vojno odškodnino, bi nič ne moglo zadržati popolnega padca madžarske krone. Tako postopanje bi ne imelo za posledico povračila vojne škode, marveč popoln razpad naše nesrečne države. Z ozirom na očitana, da vodi vlada strahopetno zunanjo politiko, je dejal ministrski predsednik: Bog nas obvaruj raznih »junjskih« generalov, ki niso nikdar hrabri v svoji lastni koži, marveč v koži svojih vojakov. Vlada ne išče nikakih pustolovščin, marveč ona hoče, da narod živi, ne pa da zapade smrti. Tudi kar se tiče notranje politike, bo vlada vedno sama reševala državni problem in ne potrebuje v to vrhu nikakega fašizma.

Zunanje-politični program Mussolinija.
Potovanje min. preds. Mussolinija skozi Italijo je bilo pravi triumf. Pri njegovem dopetku v Territu so ga sprejeli poročevalci raznih časopisov. Na njihova vprašanja, kakšen program da prinaša seboj na konferenco, ali se tiče samo orienta, ali pa tudi ostalih na antanto se nanašajočih vprašanj, je odgovoril Mussolini: Na vsak način se bo na pogajanjih med zastopniki angleške, francoske in italijanske vlade razpravljalo tudi o problemu antante; kajti vedeti se mora na vsak način, kakšen je položaj antante in kakšno stališče zavzema v njej Italija. O razmerju med zavezniki si do danes še nisimo na jasnem. Na nadaljnje vprašanje novinarjev, ali je resnica, da je on (Mussolini) v istini pritril angleški spomenici, je odgovoril Mussolini: Z nekaterimi točkami se strinjam, nekatere pa zahtevajo še natančnejše razjasnitve. Antanta se more na vsak način rekonstruirati le na podlagi popolnega medsebojnega sporazuma. Končno je poudaril italijanski ministrski predsednik Mussolini, da se mora Rusija udeležiti vseh pogajanj konferencie. Dogovori v Territu in v Lausanni so za zaveznike največje važnosti, kajti šele sedaj se bodo mogli prvič med seboj svobodno razgovarjati. Italija zahteva, da se brezpogojno izpolnjujejo vse določbe mudanjskega dogovora.

Jugoslovansko-češka pogodba pred društvom narodov.
Iz Ženeve poročajo, da je bila 19. t. m. izročena društvu narodov pogodba o zvezi med čl. republiko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, da jo registrira.

Gospodarstvo.
Stagnacija v vojvodinski industriji. V industriji v Vojvodini je nastopila kriza, ki je zavzela zlasti v Apatinu široke dimenzije. Pred kratkim se je vršila zelo dobro uspešna obrtna razstava, ki so jo posetili obiskovalci iz vseh delov države. Od te razstave so pričakovali velikih koristi za vojvodinsko industrijo, vendar tovarne v Vojvodini ne dobivajo nikakih naročil, tako da je moralo že 9 podjetij ustaviti svoje obrate.
Izvoz jale iz naše države v London in Curih je letos zelo majhen. Največ je bilo temu vzrok neprestano dežje, ki je oviralo, da kmetovalci niso mogli donesti blaga na trg. Na drugi strani pa tudi radi tega, ker kmetije zadržujejo blago, da bi dosegli višje cene. Na domača tržišča dohaja mnogo slabega blaga, ker dobro blago zadržujejo spekulanti. Na inozemskih tržiščih pa cene še vedno padajo, kar bo moralo v kratkem vplivati tudi na naš domači trg.
Opozorila o predpisu dohodnine za 1. 1921 in 1922. Davkoplačevalec,

katerim je davčna administracija v Ljubljani dosedaj odmerila dohodnino za 1. 1921 in 1922, se vročajo te dni opozorila, da bo izkaz o predpisu tega davka javno razgrnjen v času od 16. decembra t. l. dalje. Ta opozorila imajo edino le namen opozoriti dotične davkoplačevalce, da bo predpisni izkaz razgrnjen, nimajo pa nobenega vpliva na potek priznane roka. Ta poteče pri vse teh davkoplačevalcih po preteku 30 dni izza razgrnitve predpisnega izkaza pri davčni administraciji, pri mestnem magistratu in pri davčnem uradu v Ljubljani. Kdor ne dobi opozorila, temu se dohodnina za 1. 1921 in 1922 še ni predpisala, ampak se mu predpiše z enim poznejših predpisnih izkazov.
Dviganje žitnih cen. Žitne cene so ves prošli teden rasle. V trgovskih krogih trdijo, da je to dviganje cen popolnoma neupravičeno ter se bo držalo le malo časa. Povzročili so je spekulanti v Beogradu in Vojvodini s pomočjo hausse na novosadski produktini borzi.

Dnevne vesti.
Praktični tečaj českega jezika se vrše vsak četrtek, in sicer: kurs za naprednejše od 5. do 6. kurs za začetnike od 6. do 7. zvečer. Poročevalo se bo v risalnici drž. realke v Vegovi ulici, vhod skozi dvorišče. Vpisovanje še traja.
Za »Gospodarski Zvon«. Izobraževalno društvo v Mekinjah je v nedeljo 12. novembra t. l. priredilo v društvenem domu romantično trodejanško »Brez domovine« v prid našemu društvu. Za poslani nam čisti dobiček v znesku 800 K se Mekinjskemu društvu prisrčno zahvaljujemo. Posnemajte! — »Gospodarski Zvon«.
Proslava osvobođenja v Bitolju. V nedeljo so Bitoljci na svečan način proslavili obletnico svojega osvobođenja. Vršila se je svečana služba božja v spomin junakov, padlih leta 1912. 46. pehotni polk pa je praznoval krstno slavo svojega polka in desetletnico bitke pod Bitoljem.
Razpis poštinih mest. V Koprivnici pri Brežicah je razpisano mesto poštnega odpravnika. v Dol. Logatcu pa mesto poštnega voditelja. Prošnje je vlagati tekom dveh tednov.
Dijaki izgube pravico do voznih ugodnosti na drž. železnicah. V ministrstvu za promet se izdeluje pravilnik, po katerem se vsem srednješolcem in visokošolcem odvzame pravica do voznih ugodnosti po državnih železnicah. Odslej bodo uživali to ugodnost le oni dijaki, ki predložijo potrjeno šolskih obiljav o premoženjskih razmerah svojih staršev.
Železničarji bodo še čakali na obledo. Ministrstvo za promet je razpisalo dobavo 27.000 metrov čistega volnenega sukna in 75.000 metrov polvolnenega sukna za obleko železniškega osebja.
Veterinarni fizikat. V izpraševalno komisijo za državni fizikatni izpit je imenoval gospod minister za poljedelstvo sledeče zg.: za predsednika veterinarja šefa Alojzija Paulina, za izpraševalca veterinarja nadzornika Josipa Steguja in Hugona Turka. Za namestnika izpraševalcev pa veterinarja nadzornika Viktorja Zajca in Otmarja Skaleta.
Poziv. Neko nedeljo 1919 ali 1920 je bila v kopališču Koleziji ukradena nekemu kopalcu srebrna ura z nenajim priveskom in črna listnica s približno 800 kron denarja, drugemu pa istega dne rumeno-rjavkaste blace.

nje, 150 parov zadaj za čevlje, potem nekaj mila, sveč, slama, sladkorja in okrog 3000 kron denarja. Skupna škoda znaša okrog 50.000 kron.
Ljudozločin. V Subotici se je spil s svojo ženo delavec Martin Vukalin, ki je bolj udan alkoholu, kakor pa svoji boljši polovici, ter ji je v prepiru odgriznil nos. Pri tem je ta nos najbrže pohrustal, ker ga ni bilo nikjer najti.

Ljubljana.
Jugoslovansko - Čehoslovanska liga priredi v petek, dne 24. novembra 1922 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma predavanje »o lepotah Slovaške«. Predava lektor češkega jezika na Ljublj. univerzi dr. Burian; njegova izvajanja bo pojasnjevalo preko 100 sklopičnih slik. Ker so slovaška zemlja ter nje prirodne in narodopisne zanimivosti pri nas še skoro nepoznane, vabi odbor jugoslovanske čl. lige ljubljansko občinstvo, da se v obilnem številu udeleži tega zanimivega in poučnega predavanja. Vstopnina 1 Din. za osebo.
Zvišanje cen voznih listkov cestne električne železnice. Mestni magistrat je električni cestni železnici v Ljubljani dovolil zvišati od 22. novembra 1922 dalje vozne listke od sedanjih 3 kron na 4 krome. To povišanje je bilo potrebno radi velikih izdatkov, ki se bodo sedaj še povečali vsled gotovih tehničnih preuredb.
Inozemska koruza. Trdka Niklsbacher in Smrkolj je uvozila koruzo in jo prodaja po 14 K 10 v.
Centralizem, avtonomizem in samouprava. V glasu naslov predavanja urednika Zvonimira Bernota, ki se bo vršilo v četrtek 23. t. m. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje, ali daljši govor, vendar ne nad 10 minut. Vstopnina: sedež 3 Din, stojališče 1 Din.
Načrti posloplja pogrebnega zavoda v Ljubljani so razgrnjeni v mestnem stavbnem uradu do 26. t. m. občinstvu na vpogled. Eventualni nasveti ali izpreminjalni predlogi k načrtom naj se sporoče stavbnemu uradu. Zgradbo tega zares skrajno potrebnega posloplja je sklenil še bivši občinski svet ter je postal ta sklep pravomočen. V posloplju bodo poleg šestih stanovanj za uslužbenke pisarniški prostori, delavnice, remize za vozove, skladišče ter konjski hlev. Vsi obratni lokali so projektirani v pritličju. Hlev, vzorno higiensko urejen, ima samo okna za svetlobo, ki se ne odpirajo ter se bode ventilacija vršila potom predurhov, ki so izpeljani skozi streho. Dosedanji prostor za šolski vrt ostane nezmajšan. Na mrtvašnico v tem posloplju ni nikdar nihče mislil, ker spada mrtvašnica izključno le na pokopališče. Glavno posloplje bo ležalo ob Čopovi ulici, ki se po izvršeni zgradbi podaljša do Kotnikove ulice.
Podoficirsko podporno društvo območja Dravske divizijske oblasti v Ljubljani priredi dne 30. novembra tek. leta ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« Plesni večer pod pokroviteljstvom komandanta Dravske divizijske oblasti pukovnika g. Mil. J. Vučkoviča. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika g. dr. Josip Čerina. Vstopnina 10 dinarjev za osebo. Čisti dobiček namenjen je za podporo podoficirskih družin. Vstop dovoljen samo vabljenim. Ako se komu ni dostavilo vabilo, prosimo, da se istega zahteva pri naredniku Sostiču v vojašnici Vojvode Mišiča objekt XIV (preje belgijska vojašnica).
Pod naslovom »Tatvine v Ljubljani« smo poročali v »Jugoslaviji« z dne 19. novembra t. l., da je bil ukraden g. Baru iz garderobe v Narodnem domu površnik, vreden 10.000 kron. Sedaj pa se nam sporoča, da površnik ni bil ukraden iz garderobe, v kateri se na izročeno obleko strogo pazi, ampak iz velike dvorane, kjer ga je lastnik shranil za odrom.
Ponesrečen potkus nasilne tatvine. Dne 15. t. m. zvečer sta dva potepuha ustavila na Zaloški cesti železničarja Antona Korena in med tem, ko ga je prvi vprašal koliko je ura, je drugi že grabil po verižici. Koren je pravočasno zapazil njih nepošteno namero ter se energično uprl. Potepuhi sta nato urnih pet zbežala iz Zaloške ceste čez novi most proti Kodeljevemu.
Pitja rižota je še boljše, kakor kurja. Tako je zatrdil Ivan Filipič z Opekarske ceste strážnik, ki ga je ta zasačil v Mestnem logu, ko je lovil pitje. Strážnik ga je povabil na policijo, kjer bodo Filipiču najbrž postregli s čim drugim, kakor pa s »pitjem rižota«.
Tatvina briljantnega prana. Dekane Marija se je polula dne 15. t. m. z večernim vlakom iz Guštanj preko Maribora v Ljubljano. Med postajama Guštanj in Dravograd-Meža zapazila, da ji je nekdo izmaknil usnjato ročno torbico kostanjeve barve, v kateri se je nahajal briljantni prstan v vrednosti 20.000 kron, nadalje 1 bankovec za 1000, dva pa po 100 Din in vozni listek III. razr. Guštanj-Ljubljana.

Senzacija za senzacijo v kinu »Tivoli«. Velikansko pustolovno senzacijo »Atlas« v dveh delih predvaja kino »Tivoli« in sicer I. del »Bledo lice« od 23. do 26. t. m. II. del »Obtožba mrtvih« od 27. do 29. t. m. V glavnih vlogah znana krasotica Elsa Zara in priljubljeni Mario Ausonio Quaita. — Od 30. t. m. do 3. decembra nastopi po dolgem času zopet nad vse priljubljeni Maks Linder v tri dejanski burki »Sedem let nesreče«. — Salve smeha!!!
Indijski grobni spomenik. Danes zadnjikrat v vozu potujočega cirkusa, zelo napeta in ganljiva drama, polna pretresujočih slik iz bednega življenja artistov. Sijajni nastop dresirane opice.
Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 12. do 18. t. m. je bilo v Ljubljani rojenih 24 umrlih 21, med temi 4 tuji. Vzrok smrti: 5 jetra, 1 pljučnica, 1 možganska kap, 1 srčna tla, 2 rak, 10 naravni smrtni izloki. Pri tem sta naznanjena tudi dva slučaja nalezljive bolezni in sicer davice.

Maribor.
Zakaj se to dopušča? Ravnatelj Jugoslovanskega Lloydja v Mariboru je zopet sprejel v službo neko gospodično iz Berlina, dasiravno kar mrgoli domačih zmognih strojepljs in uradnih po Mariboru. Naša oblastva naj bi nekoliko ostreje pazila na dotok tujcev, ker imamo doma dovolj zmognih ljudi. Ne moremo razumeti, kako si more podjeti, ki nastavlja tuje uradništvo, usojati vporabljeni slovensko ime?
Škrlatica se je v zadnjem času precej razširila v Mariboru. Sanitarne oblasti so odredile energične mere, da se prepreči nadaljnje razširjanje te nevarne epidemije.
Svoj delovni čas je preložil Avstrijec Albin Blažek v Jugoslavijo ter je pokradel pri »Kovini« na Teznu precej pločevine, pil in žice. Zato mu je prišlo sodišče v Mariboru 2 meseca poostrene ječe. Po prestani kazni bo dobil brezplačen vizum in spremstvo v Avstrijo.
Mesarsko klanje bi skoraj nastalo v Klavniški ulici, kjer sta se dve razlijuje ženski sprli in stekli. V bitko je posegel zakonski mož ene izmed bojevnic ter ji skušal pomagati z dragonso sabljo. Intervenerala je velesila iz policije, ki je poskrbela, da se je sklenil mir.
Avtomobil je povozil na Tržaški cesti v nedeljo hlapca Vinča Idvajca, ko se je vračal nekoliko vinjen zvečer domov. Uvedena je preiskava, ker avtomobil ni imel luči.
V svoj stari delokrog se je vrnila Julijana Gumzej, ki je bila že nešteto krat kaznovana zaradi tajne prostitucije. Policia jo je spravila na varno, da jo odtegne vsem nevarnostim življenja.

Celje.
Koncert, katerega priredi Kolo jugoslovanskih sester v Celju v prid Mi-klavževih obdaritve, se vrši že v soboto 25. novembra in ne šele 2. decembra, kakor je bilo prvotno javljeno.
Simfonični koncert priredi 2. decembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« mariborska vojna muzika pod vodstvom kapelnika-komponista g. Majerja. Na sporedu so tudi tri točke jugosl. komponistov.
Pristojbinski tarif za mestno klavnico v Celju. Glasom novega obratnega reda celjske mestne klavnice je pristojbinski tarif za isto določen sledeče: Za uporabo klavnice za klanje in sem spada dočela dela vključno ogled se plača: za 1 konja ali goved 25 Din, za 1 tele 7.50 Din, 1 prašiča čez 40 kg 15 Din, 1 prašiča pod 40 kg 5 Din, 1 ovca ali koz 5 Din, 1 jagnje ali kozlička 3 Din. Za uporabo hleva se plača za vs.kih 24 ur (1 noč): za 1 konja ali govedo 1.50 Din, 1 komad drobnice 0.50 Din. — Za uporabo velike tehnične je plačati: za 1 veliko živino 2 Din, za 1 komad drobnice 0.25 Din.
Notarska zbornica za Štajersko je imela minulo nedeljo v Celju svoje zborovanje. — Isti dan je imelo v Celju svoj občni zbor tudi Avstrijsko železniških zdravnikov za Slovenijo.
Redek lovski plen. V hotelu »Balkan« v Gosposki ulici je bil te dni zastavljen divji merjasec, ki je tehtal 170 kg. Ustrelil ga je posestnik Jože Decman v lovišču Gospodarske zveze celjske v Stoprah pri Rogatcu. Merjasec si je lahko vsak ogledal proti vstopnini 1 Din, ki se je pobirala v korist slovenskega lovskega društva.
Vojaške strelne vaje se zadnji čas vršijo na Glaziji. Ta prostor, ki je tudi v sedanjih solnčnih dneh lepo prehajališče, zato ni primeren. Tudi stoji v bližini javna bolnica in bolnikom to streljanje gotovo ne dene dobro. V javnem interesu prosim celjsko občinstvo vojaško komando, da si za strelne vaje poišče drug primernejši prostor.
Selmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 17. nov. 1922 se je pripeljalo 214 svinj. Cene so bile sledeče: Mladji prašički 5-6 tednov stari 550 do 700 K, 7

do 9 tednov stari 750 do 900 K, 8 do 9 mesece stari 1400 do 1800 K, 4 do 6 mesecev 2600 do 2800 K, 8 do 10 mesecev 3600 do 4800 K, okoli eno leto stari 6000 do 6500 K za komad; 1 kg mrtve teže od 75 do 80 K.

Sokolstvo.
Sokolsko društvo v Mostah sklicuje v nedeljo, dne 26. t. m. ob 2. pop. v telovadnici na Selu svoj izredni občni zbor. Spored: Sprememba pravil in nakup stavbe za lastni dom. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor. Zdravo!
I. Jugoslovanski vsesokolski let v Ljubljani. Seja zletnega likvidacijskega odbora se vrši v sredo, dne 22. t. m. točno ob 6. uri zvečer v Saveznih prostorih. Zdravo!
I. Jugoslovanski vsesokolski let v Ljubljani. Poslednja seja zletnega finančnega odbora se vrši v sredo, dne 22. t. m. točno ob 7. uri zvečer v Saveznih prostorih. Prosimo polnoštevilno udeležbo. Zdravo!

Književnost in umetnost.
»Četvorka in beseda«, dva sestavljenja salonske plesa, 109 slik; spisal in narisal Rudolf del Cott, založil Kleinmayr, Bamberg. Ljubljana, 1922. Z veseljem pozdravljamo to lično delce, po katerem bodo gotovo z veseljem in pridom posegli vsi ljubitelji plesa. Knjižica bo zanesljiva svetovalka tako izraznemu plesalcu, kakor tudi laiku, ker sta oba plesa opisana podrobno in ju pojasnjujejo skice.

Društvene vesti.
Glasbena Matica v Ljubljani. Posnanja vreden je velikodušni čin »Tržaških pevcev«, ki so darovali po tamšnjem ravnatelju meščanske šole g. La-jevicu znesek K 1520. — Naj bi se spomnili tudi širno slovensko občinstvo povodom 50 letnice njenega obstoja, katero bo Glasbena Matica ravno kar obhajala ter ji pomagalo po moči iz kritičnega finančnega položaja, v katerem se nahaja baš sedaj ob 50 letnem plodonosnem delovanju.
Plesna šola društva »Atena« (Zemsko telovadno društvo) naznanja, da otvori s 1. decembrom plesne tečaje v celjski telovadnici in sicer: 1. oddelek za otroke (dečke in deklice do 12. leta — pouk o pravilni hoji začetni pojmi ritmike in gracije). 2. oddelek za gojenke začetnice, deklice od 12. leta dalje — ritmika. 3. oddelek za gojenke gracija, bonton. 4. oddelek za dečke od 12. leta dalje. 5. oddelek za uradnice (modernejši plesi). 6. oddelek za dame (modernejši plesi). Pouk vodi v nižjih oddelkih gospodična Nikolajevska, v višjih gospod Trošt pod nadzorstvom gospe prof. Wessnerjeve. Pouk v otročjem tečaju se vrši enkrat na teden, v ostalih pa dvakrat po 1 in pol ure. Vpisovanje se vrši v sredo in četrtek, t. l. dne 23. t. m. od pol 5. ure do 7. ure in 23. t. m. od pol 6. ure do 7. ure zvečer v telovadnici na liceju. Podrobne informacije se dobe istotam.

Znižane cene
pri
A. ŠINKOVIC nasl. R. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Original Schapirograph THE REX Co, Ljubljana

Slovi zgodovinski roman
M. ZEVACA
„Kraljevi vitez“
(508 strani)
je izšel krasno vezan oba dela skupaj in stane
Din 40—
Naročila sprejema
Zvezna knjigarna,
Ljubljana
Marjin trg št. 8.

Razne vesti.

* **Stavka na smrt obsojenega.** V čikaški ječi se je nedavno dogodil čuden slučaj stavke. Nekaj 20letnih zlikovcev Harvej Church, ki je prošlega leta napadel in oropal dva avtomobilista, je bil po čikaškem sodu obsojen na smrt. Med tem pa, ko drugi na smrt obsojeni uporabljajo vse ugodnosti, ki jim še preostajajo, da se vsaj še nekoliko navžijejo življenja, odrekel se je Church na dan proglašene obsodbe vsakega užitka in od tedaj je začel stavkati z gladom. Ne samo, da je odričeval vsako hrano, nego je tudi jenjal govoriti in kretati se. Vse priprave na smrt je bilo brezuspešno. Zdravniki, ki so se bavili s tem pojavom, so konstatirali, da Church sistematično dela na to, da bi zblaznel. Ni se moglo ugotoviti, v koliko mu je to uspelo. Bil je tako shujšan in v obraz kar mrtvaško bleščal, da je na dan izvršitve obsodbe krvnik dvignil živo okostje na vesele.

* **Molière v filmu.** Povodom svečane proslave 300 letnice Molièrove

smrti, izgotovljen je v Parizu 550 metrov dolg film, na katerem so glavne scene iz nekih njegovih komedij. Te scene so igralci igrali iz Comédie Française.

* **Misteriozna tragedija neke družine.** V Esslingenu se je vrnil pod vlak trgovec Ernst Weinkauff. Ko je njegov hišni gospodar izvedel za nesrečo, hitel je, da to oprežno pove njegovim obitelji. Ko je prišel v stanovanje, je našel trgovčovo ženo in dete mrtvo. Sodi se, da je Weinkauff najprej umoril svojo ženo in dete, potem pa je še sam hitel v smrt.

* **Vlak brez ropota.** Umevno je, da tramvaji in vlaki v Ameriki provzročajo ravno tak ropot kot drugod po svetu. Sedaj pa gradé v Čikagi železnico, ki ne bo provzročala nikakega ropota. Že so se vršili poskusi, ki so dokazali, da bo železnica v resnici taka, da celo najbližji prebivalci ob železnici ne bodo čuli, kdaj gre vlak mimo.

* **Finski dramatik in indijski trup.** Berlinski filmski dramatik Krály je dobival več pretečnih pisem, v katerih mu

je neki neznan človek grozil, da ga bo zastrupil z indijskim strupom, če mu ne bo na določeno mesto dostavil gotovo svoto denarja. K temu ga je neznanec nekoč pozval celo telefonskim potom. Policija se je trudila precej časa, slednjič mu je pa le prišla na sled. To je bil neki brezposelni pisar, ki se je seznanil z neko deklico, ki je služila v Krályjevi hiši.

* **Mesto brez potepuhov.** Ta srečni kraj je angliško mesto Tenderden, ki šteje tri tisoč prebivalcev, a že dolga tri leta ni bilo pred sodiščem nikakega potepuha. Nekaj novinar je hotel govoriti s policijo telefoničnim potom, toda tam ni bilo niti enega policaja. Ko je potem vprašal, kaj bi on vendar počel, če bi ga kdo napadel, so mu na telefonski centrali odgovorili, naj bo le brez skrbi, ker takega slučaja že več kot deset let ni bilo v mestu. — Ali je to resnica, ali samo novinarska raca — kdo bi to vedel!

* **Z mačko vred v smrt.** V pariških družbah je bila znana elegantna gospa

Gaillard, ki si je nedavno vzela življenje na zelo eksotičen način. Nekdaj je bila zelo bogata, toda sreča je opotečala in zgodilo se je, da je gospa popolnoma obubožala. In tedaj je gospa Gaillard kar odkrito javila policiji in svoji materi, da bo izvršila samomor. Isti čas je tudi iskala posebnega živalskega strupa, da je zajedno končala tudi svojo mačko. Policija je vdrila v njeno stanovanje, hoteč preprečiti samomor, toda bilo je že prepozno. Gospa Gaillard je ležala na neki tigrovi koži mrtva in poleg nje mačka, katero je nesrečnica zastrupila.

* **Trupio v pošni košari.** V vlak, ki prihaja iz Leipziga, imela sta dva postrežčka nesti težko potno košaro. Tam službujočemu detektivu se je zdela ta košara sumljiva, zato je košaro zadržal na kolodvoru. Nato so košaro fotografirali in odprli. Na splošno presenečenje so našli v košari mrtvo moško truplo. Kdo je mrtвец, se ni moglo dognati, ker je bila trupla odrezana glava. Gotovo je le da se tu ne more govoriti o ropu, ker so našli pri umorje-

nem zlato uro z verižico, prstane in denarnico s precejšnjo svoto denarja.

* **Japonska gledališča.** V Tokiju imajo gledališče, v katerem traja predstava po devet do deset ur. Umevno je, da se v tem dolgem času izprazni obiskovalcem želodci. Zato se med odmorom posetnikom servira čaj, kostanji, riž, ribe, glave in podobna jedila. In tako uživajo srečni obiskovalci gledališča poleg duševne tudi telesno hrano. Tudi napredek!

E. Adamič:

16 jugoslovanskih narodnih pesmi
II. del (mešani zbori)

Je izšel

In se dobiva

v Zvezni knjigarni, Ljubljana

Marijin trg 8.

Cena Din 12.—.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Razočarani pohotnež.

Baron Hardy je bil sicer sklenil podati se po prebiti noči najprej v svojo ohišo v notranjosti mesta, toda strast, katero je čutil do lepe Elen, ga je v vinjenosti hitro spravila na drugo misel.

»Kaj se bom oziral na rodbino Morris, vsaj name ne more pasti nikak sum. Takoj se peljem v Westend in potem bo globoka že postala krotka.

»V Westend!« je zavpil na kočijaža, ki je pred vratmi čakal na svojega gospodarja.

Fo preteku pol ure je obstala kočija pred baronovo vilo. Če bi zbežala Elen samo četrte ure pozneje, bi padla pohotnežu naravnost v roke.

Hardy je izstopil in se podal v svoje prostore. V predsobi se je ozrl na Clifforda, ki se je pretegovl po divanu.

»Že nazaj, vaša milost?« je priliznjeno vprašal stariček.

»Da, obiskati hočem lepo Elen!«

»Čestitam vaši milosti! Tako lepe deklice pač menda še ni bilo nikdar v tej hiši. Toda sprejela bo vašo milost najbrže zelo nemilostno.«

»Mislim da ne in prepričan sem, da jo najdem v globokem, trdnem spanju.«

»Da, da, vaša milost.« se je smejal stariček, tako uspavalna pijača dela naravnost čudeže. — Zavidam vam, vaša milost, res — na mojo častno besedo.«

Baron je vrnil klobuk in plašč na stol in odšel proti Elini sobi. Tiho je stopil v predsobo in potem previdno prisluškoval pri vratih, ki so vodila v sosedno sobo.

»Ničesar ni slišati.« je dejal zadovoljno, »in če me vse ne vara, leži Elen v najglobljem spanju.«

Previdno je vtaknil ključ v ključavnico in odklenil.

»Proketo! Miza se nahaja še vedno pred vratmi in povzročil bom ropot, če jo odinim. — Pa naj bo kakor hoče, sedaj mi je že vse eno! Slabotno dekletce bom ja ukrotil.«

Brezobzirno je odrinil vrata, tako, da so na mizi stoječi stoli z ropotom zleteli na tla. Prisluhnil je, toda ničesar se ni ganilo. — Elen leži gotovo v smrti podobnem spanju, si je mislil baron in senca satanskega zmagošlavlja je preletela njegove izžite poteze. Z enim skokom je bil v sobi in je hitro zaklenil vrata za seboj. Nato se je ozrl naokoli.

»Ah, nahaja se v spalnici, morda se je vlegla celo v posteljo in potem je ...«

Svojega stavka ni dokončal, ker stopil je medtem v spalnico. Začuden se je ozrl okoli, ker nikjer ni mogel ugledati Elen. Pogledal je pod posteljo, pregledal skrinje — Elen je izginila brez sledu.

Baron je strahovito zaklel v svoji besnosti.

»Ušla je — ni je več tukaj, o tem ni nobenega dvoma. — Nekdo ji je moral pomagati na begu!«

Baron Hardy je begal po sobi sem in tja kot da je zgubil pamet.

»Nobenega dvoma ni, Clifford, ta prokleti podlež, jo je osvobodil. Samo on pozna tajnost gibajoče se mize, ker na zvestobo črnca se lahko zanesem. Hja, stari lopov, to mi boš drago poplačal!«

Clifford je sedel ravno zadovoljno pri zajtrku, ko je baron ves divji priletel v sobo.

»Lopov!« je rjovel nad prestrašenim priliznjencem. »Pes — falot, le počakaj!«

Predno je mogel preplašeni Clifford izustiti besedo, ga je že zdivjani, napol pijani baron prijel za vrat in ga pritisnil ob steno, da bi se bil kmalu zadušil.

»Usmiljenje.« je hreščal Clifford z izbuljenimi očmi. »Zadavili me boste ...«

»Pogini, pes!« je tulil divjak. »Kje je Elen Morris? Vi ste jo izpustili!«

»Vaša milost — jaz — jaz sem — nedolžen — jaz — ne vem — ničesar ...«

Baron je videl, da postaja Cliffordov obraz že modrikast in zrahiljal je nekoliko svoj morilni prijem, s katerim je davil tokrat res nedolžnega starca.

»Ali priznate? — Drugače vas pustim z bičem pretepsti do smrti.«

»Toda vaša milost, kaj naj priznam? Vsaj vendar ves čas vaše odsotnosti nisem zapustil te sobe.«

»To ni res!« je tulil Hardy.

»Vaša milost naj me pusti razmesariti, če ni vsaka moja beseda resnična. Služabniki lahko potrdijo mojo izpoved, da se nisem ganil iz sobe.«

»Povem vam, Clifford, da ne boste prestopili živ praga te hiše, če ste me nalagali. Vi ste bili pri mizi, ki se lahko pošlje v sobo, kajne?«

»Prisegam vam, baron, da nisem zapustil te sobe niti za trenotek!«

Baron je bil ves presenečen:

»Hudiča vendar, skozi steno menda ni odletela!«

Clifford je še vedno lovil sapo. Baron je stopil k njemu in dejal:

»Clifford, nobenega dvoma ni, da je Elen Morrisova ubožala. Kdo da ji je pomagal pri begu, mi za enkrat še ni jasno, toda našel ga bom in potem gorje krivcu!«

Clifford ga je poslušal s šklepetajočimi zobmi. Baron pa se je drl dalje:

»Ali mislite, Clifford, da se bom sedaj odrekel Elen? Ne, prisegam vam pri vseh hudičih, kar jih premore peklo, da se bo morala ukloniti moji volji. Moja bo, na če bi jo moral pri belem dnevu izveči iz hiše njene matere.«

Cliffordu ni bilo ravno dobro pri srcu in čez nekaj časa je dejal:

»Vaša milost, spoznal sem prekrasno deklico. Je poštena, nedolžna devotka in sama beda jo je prisilila, da se je udala moji ponudbi. Obiščem jo že danes in mislim, da jo v nekaj dneh že predstavim vaši milosti.«

Hardy se je zasmehljivo namrdnil:

»Radi mene! Če je dekle res lepo, se ga bom uzmilil. Pa to je menda samo vaš domislek, da bi se lahko hitro zmazali od tod — kaj?«

(Dalje prihodnjik.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

MOTORNO KOLO znamke »Nekasum«, 3½ KS, z novo pneumatiko, v dobrem stanju za ceno 6000 Din. Komel, Maribor, Wolfova ul. št. 16. 845

NOVO KONJSKO DVOVPREŽNO PRSNO OPREMO. Poizve se Konjušna ul. št. 13. 843

APNO la, garantirano dobro žgano iz vodnega kamena (kroglice) več vagonov za takošnjo ali poznajoč dohavo po zmernih cenah. Istotam 1 vagon smrekovih suhih pločev, 50 mm debeline. Več pove Stefan Gruden, trgovec z lesom in anonom. Stranje pri Kamniku. 818

STEDILNIK, 21x30 mm, z modničami in opeko ter tudi ena lončena peč za večjo sobo pri Jos. Senica, Za Bežigradom 6. 826

PLETILNI STROJ štev. 8, nekoliko rabljen. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista. 789

NOVO HIŠO z vrtom v prilazni vasi, pol ure od Kranja. Pripravna za kakega obrtnika, stanovanje pro-

sto takoj. Več pove lastnik Filip Kristančič, čevli, molster Predoslje 79, p. Kranj. 831

SLUŽBE:

NATAKARICO se išče za večji okraj, z dežele, močno, zdravo in pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela. Ponudbe pod »Natakarica« na upravo lista. 844

STAVBENI POLIR, popolnoma samostojen, se sprejme v stalno delo. Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in šolske izobrazbe je doposlati na naslov: Jakob Vodopivec, stavbeni podjetnik v Zagorju ob S. 823

MANUFAKTURIST starejša ali mlajša moč, zanesljiv, se takoj sprejme pri trvdki Anton Mohorič, Ptuj. 828

UCENKE IN UCENKE sprejmeta Brata Knez, zla-

tarja in draguljarja Celje — Gaberje. Kupujeta tudi zlomileno zlato in srebro po najvišji ceni. 833

RAZNO:

DRVA oddaja vsako množino. Režani drv z motornim obratom. Ludvik Ilerskič, na Friškovicu za prejel, belg. volašnico. 671

SOLIDNA TRGOVKA vzame manufakturno blago v

komisijo za prodajo. Dopisje pod »Solidna trgovka« na upravo lista. 788

GOSTINO, manišo, dobro, idno, želim vzeti na račun takoj ali s 1. januarjem. Naslov v upravi lista. 837

10.000 K NAGRADE dam onemu, ki mi izslediti tatu, kateri je vdril v mojo blagajno in mi ukradel 30.000 K ščenko, pri z. Campa, gotovine, zlatino in drugelianski nasip 10.

dragocenosti. Odsesel tudi zavarovalne police Du-nave, Slavije in Vzajemne zavarovalnice. Ivana Goršak, bresetnica v Ljubljani, Gosposvetska cesta 14. 846

SOBA se išče v mestu, na periferiji. Plača d. kron mesečno. Naslov: no in mi ukradel 30.000 K ščenko, pri z. Campa, gotovine, zlatino in drugelianski nasip 10.

Proda se večja množina tiskovin porabnih za ovijalni papir.

Vprašati v upravi »Jugoslavije«.

Tvornica kuvert Fran Mulec in drug v Ljubljani obratuje sedaj:

Vožarski pot št. 1 (vogal Karlovske ceste) ter se priporoča za dobavo vseh vrst kuvert.

Blago

za prevleko divanov in drugih pohištva v veliki izbiri, različno platno in lute za tapetnike, sedlarje itd. priporočamo: A. & E. S. aberneth, Ljubljana, Mestni trg 10

Premog

in cement stalno na razpolago pri tvrdki: A. Petrič, Ljubljana, Dunajska c. 33, skladišče »BALKAN«.

Izvežbane RUDARJE učne kopače in pomožne delavce sprejme premogokop Ključarovi pri Ormožu.

Prvovrstne banaške prašiče, špeharje ter vsako soboto in nedeljo sveže domače jetrne, krvave in mesene klobase ima na zalogi Joško Jabačin, Ljubljana, Dolenjska cesta 2. Točilo se prvovrstna dolenjska in štajerska vina.

Priporoča se crkosliskarska in pleskarska delavnica **Brata EBERL** Ljubljana, Igriška ulica št. 6.

50 vagonov GRAMOZA

za posipanje ceste kupi premogokop Ključarovi pri Ormožu. V ponudbi se naj navede cena naloženo v vagon, in nakladalna postaja.

Nekoli o hidrauličnih stiskalnic za klobuke popolnoma kompletnih, se proda po zelo ugodni ceni. Pismene ponudbe na upravo našega lista pod št. 617.

Za leto 1923 Za leto 1922
Žepna koledarja

v dveh lično izdelanih oblikah 12x7 in 6x4 cm se dobijo po vseh knjigarnah in trgovinah s papirjem.

Koledarje sta lično vezana in tiskana na dobro limanem papirju. Naroča naj se direktno pri

»Zvezni tiskar in knjigarni« v Ljubljani Wolfova ul. št. 1.

Kupim opeko staro, židano in strešno. Ponudbe z navedbo cene in množine pod »Opeka« na An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna 5.

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh ni-ansah tovarna **J. Reich, Ljubljana.**

Sprejemališče: Šelenburgova ul. št. 4.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in sivalnih strojev po ceni **J. Batie, Ljubljana** Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravilo za emaliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroških vozičkov, sivalnih in razni stroji.

Tovarna dvokoles otroških vozičkov Ljubljana Karlovska cesta 4. Zvonarska ul. 1.

L. Mikuš, Ljubljana Mestni trg 15 izdelovatelji dežnikov Na drobno! Na debelo! **ZALOGA** sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno.

vsaki čas po najnižjih cenah pri **Perje E. Vajda** Izvoz divjačine in perutnine **ČAKOVEC, Medjimurje** (Jugoslavija.) Brzjavlj: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

Zdrave, na zraku sušene štajerske **orehe** nudi po najnižji ceni

M. OREK, trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7.

Jamski les kupi premogokop Ključarovi pri Ormožu.